

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Ellenjegyezte:

Burány Sándor

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: **T/14230/48. számú**

Érkezett: **2005 MÁJ 25.**
EGYSEGES JAVASLAT

**az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról
és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló
2003. évi III. törvény módosításáról benyújtott
T/14230. számú törvényjavaslat**

zárószavazásához

Előterjesztők:

Dr. Hiller István (MSZP)

Lendvai Ildikó (MSZP)

Burány Sándor (MSZP)

Dr. Katona Béla (MSZP)

Göndör István (MSZP)

Kovács Tibor (MSZP)

Varju László (MSZP)

Budapest, 2005. április

2005. évi ..... törvény

az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról

1. §

Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény (a továbbiakban: ÁSZTLtv.) 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § (1) A megfigyelt és a harmadik személy az 5. § alapján megismerhető adatokon túl megismerheti a Levéltárban kezelt iratban szereplő, vele kapcsolatba hozható személyes adatokat, továbbá a személyes érintkezéseit rögzítő vagy leíró adatokat (pl. személyes találkozásról, beszélgetésről gyűjtött adatok), valamint az olyan iratokban szereplő személyes adatokat, amelyek esetében az irat keletkezésekor jogszabály lehetővé tette számára, hogy az adott iratot teljes terjedelemben megismerje.

(2) A hivatásos alkalmazott, az operatív kapcsolat és a hálózati személy az 5. § alapján megismerhető adatokon túl megismerheti a Levéltárban kezelt iratban szereplő, kizárólag vele kapcsolatba hozható személyes adatokat.”

2. §

(1) Az ÁSZTLtv. 5. § (4) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, a bekezdés a következő új d) ponttal egészül ki, egyben a jelenlegi d) pont jelölése e) pontra változik:

”(Nem kell anonimítani)

c) az operatív kapcsolat, a hálózati személy és azon hivatásos alkalmazott, akinek a személyi anyaga a Levéltár kezelésében van, családi és utónevét, illetve neveit, születési helyét és idejét, munkahelyét, foglalkozását, beszerzésének, illetve állományba vételének idejét, az azt végző személy nevét és rendfokozatát, minősítését, a beszerzés, illetve az állományba vétel alapját, foglalkoztatása vonalát, fedőnevét, illetve fedőszámát, nők esetében leánykori családi és utónevét, illetve neveit,

d) a bírósági, illetve államigazgatási vagy más hatósági eljárás során hatáskörében, illetve a Magyar Dolgozók Pártja vagy a Magyar Szocialista Munkáspárt tisztségviselőjeként vagy alkalmazottjaként e minőségében eljáró személy családi és utónevét, illetve neveit, továbbá beosztását;”

(2) ÁSZTLtv. 5. § (5)-(6) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(5) Az 1990. február 15-ét követően a nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó hivatásos alkalmazottaknak a (4) bekezdés c) pontjában meghatározott adatai az adott személy e szerveknél fennálló szolgálati viszonyának megszűnését követően tíz évig csak anonimizáltan ismerhetők meg.

(6) A nem anonimizált adatokat bárki nyilvánosságra hozhatja.”

3. §

Az ÁSZTLtv. 6. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az érintett halálát követően – ha azt az elhunyt írásban nem tiltotta meg, illetve azt törvény nem zárja ki – az e törvény szerint őt megillető jogokat az elhunyt hozzátartozója, illetve kizárólag az életközösség fennállása alatt keletkezett iratokban szereplő adatok tekintetében volt házastársa és volt élettársa is gyakorolhatja. Az adatok megismerésére az a személy is jogosult, akit az érintett személy a halála előtt erre írásban feljogosított.”

4. §

Az ÁSZTLtv. a következő új 9/A. §-sal egészül ki:

„9/A. § (1) A Levéltár a 8. § (3) bekezdésében meghatározott feladatainak ellátásában Tudományos Tanácsadó Testület (a továbbiakban: Testület) segíti, amely ellátja továbbá az e törvényben meghatározott feladatokat, így különösen feltárja az e törvény hatálya alá tartozó iratok kezelésének történetét.

(2) A Testület egy-egy tagjára a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és a Magyar Történelmi Társulat elnöke, további két tagjára a Kormány tesz javaslatot.

(3) A Testület tagjait – „C” típusú nemzetbiztonsági ellenőrzésüket követően – az Országgyűlés elnöke hat évre nevezi ki. A Testület saját tagjai közül elnököt választ.

(4) A Testület tagjai kinevezésük előtt nyilatkozatot tesznek arról, hogy a tudomásukra jutott állam- és szolgálati titkot megőrzik.

(5) A Testület akkor határozatképes, ha tagjainak háromnegyede, köztük az elnök jelen van. A Testület döntéseit legalább három tagjának egybehangzó szavazatával hozza.

(6) A Testület elnöke és többi tagja költségtérítésre és a mindenkori köztisztviselői illetményalap ötszörösével megegyező tiszteletdíjra jogosultak.

(7) A Testület működésének részletes szabályait ügyrendjében állapítja meg.

(8) A Testület működésével kapcsolatos titkársági feladatokat a Levéltár látja el.

(9) A Testület elnökének és többi tagjának megbízatása megszűnik, ha

- a) a megbízatási időtartam letelik,
- b) a tisztségéről lemond,
- c) a személyére javaslatot tevő szervezet javaslata alapján – a szervezet által a Testületbe jelölt új személy kinevezésével egyidejűleg – az Országgyűlés elnöke felmenti, vagy
- d) meghal.

(10) A Testület a tevékenységéről évente beszámol az Országgyűlésnek.”

5. §

Az ÁSZTLtv . a következő új 9/B. §-sal egészül ki:

„9/B. § (1) Az 1. § a)-b) pontjában meghatározott szervek által 1990. február 15-e előtt keletkeztetett iratok tekintetében háromévente le kell folytatni a Ttv. 10. §-ában szabályozott felülvizsgálati eljárást.

(2) Amennyiben a minősítő az (1) bekezdés szerinti felülvizsgálat során valamely, az ÁSZTLtv. hatálya alá tartozó iratban szereplő adat minősítését nem tartja fenn, az adat minősítése megszűnik, és az azt tartalmazó iratot harminc napon belül át kell adni a Levéltárnak.

(3) Azok az iratok, illetve irategyüttesek, amelyek egyaránt tartalmaznak olyan adatokat, amelyek minősítését a minősítő megszüntette, illetve fenntartotta, továbbra is az iratot, illetve az irategyüttest kezelő szerv kezelésében maradnak. Az irat vagy az irategyüttes azon részéről, amely olyan adatot tartalmaz, amelynek minősítését a minősítő megszüntette, az iratot vagy irategyüttest kezelő szerv hiteles másolatot készít, és azt a (2) bekezdés szerinti határidőn belül átadja a Levéltárnak.”

6. §

Az ÁSZTLtv. a következő új 9/C. §-sal egészül ki:

„9/C. § (1) A Testület ellátja az e törvény hatálya alá tartozó iratok 9/B. § szerinti felülvizsgálatának felügyeletét; ennek során a Testület tagjai a Testület ügyrendjében meghatározottak szerint járnak el.

(2) A Testület tagjai korlátozás nélkül betekinhetnek az e törvény hatálya alá tartozó iratokba.

(3) A Testület tagjai az iratátadás felügyelete során az e törvény hatálya alá tartozó iratokat kezelő szervek objektumaiba az iratkezelő szerv működési rendjének betartásával, munkaidőben beléphetnek. Az iratkezelő szervek kötelesek biztosítani a Testület tagjai számára az iratátadás felügyelete ellátásához szükséges feltételeket.

(4) Amennyiben a Testület nem találja indokoltnak valamely, e törvény hatálya alá tartozó iratban szereplő adat minősítésének fenntartását, a Legfelsőbb Bírósághoz fordulhat a minősítés megszüntetésére való kötelezés érdekében (a továbbiakban: eljárás). A bíróság az ügyben harminc napon belül, polgári nem peres eljárásban dönt.

(5) Az eljárás során az ügyben a Legfelsőbb Bíróság e feladatra kijelölt bírója – „C” típusú nemzetbiztonsági ellenőrzését követően – jár el.

(6) A minősítés fenntartásának jogszerűségét az eljárás során a minősítőnek kell bizonyítania.

(7) Az eljárás minden szakaszában biztosítani kell az államtitok védelmére vonatkozó előírások betartását. A bíróság végzése államtitkot nem tartalmazhat.

(8) A Legfelsőbb Bíróság végzése ellen jogorvoslatnak nincs helye.”

7. §

Az ÁSZTLtv. 10. §-a a következő új (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A Levéltár a kezelésében levő iratról kiállítás céljából más szerv részére másolatot készíthet, ha az irat megismerését törvény nem korlátozza.”

8. §

Az ÁSZTLtv. a következő új 10/A. §-sal egészül ki:

„10/A. § (1) A Levéltár a honlapján bárki számára – az általa kezelt iratok vonatkozásában teljes körűen – hozzáférhetővé teszi

a) az 1. §-ban meghatározott szervek iktatókönyveinek, továbbá operatív tisztjei saját munkanaplóinak digitalizált másolatait,

b) az 1. §-ban meghatározott szervek hálózati nyilvántartásából az ún. 6-os kartonok digitalizált másolatait, ha az érintett személy ún. beszerzési dossziéja ('B'-dosszié) vagy ún. munkadossziéja ('M'-dosszié) szerepel a Levéltár által kezelt valamely iktatókönyvben,

c) a Belügyminisztérium Személyzeti Főosztályának kartonális nyilvántartásából a 'T'-tiszték, valamint az 'SZT'-tiszték kinevezési parancsait.

(2) Ha a Levéltár az e törvény 5. §-a alapján történő megismeréshez valamely általa kezelt iratról másolatot készít, annak digitalizált változatát a Levéltár a honlapján bárki számára hozzáférhetővé teszi.

(3) A Levéltárban kezelt iratok digitalizált másolatait teljes körűen a Levéltár honlapján bárki számára hozzáférhetővé kell tenni. A közzététel ütemezését – az (1) bekezdésben meghatározott közzététel megvalósulását követően – a Testület határozza meg.

(4) A Levéltár honlapján megfigyelt személyre és harmadik személyre vonatkozó személyes adatokat kizárólag az érintett megfigyelt személy, illetve harmadik személy kifejezett hozzájárulásával lehet bárki számára hozzáférhetővé tenni.

(5) Az e §-ban meghatározott másolatok elkészítésekor az 5. § rendelkezéseit alkalmazni kell.”

9. §

Az ÁSZTLtv. 11. § (7)-(8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A Levéltár köteles minden olyan iratot, amelynek kezelésére e törvény nem hatalmazza fel, tulajdonosának, közirat esetében pedig az arra illetékes levéltárnak átadni.

(8) A Levéltár kezelésében levő, természetes személy tulajdonában álló iratokat – a szükséges másolatok elkészítését követően – a tulajdonos kérelmére számára át kell adni. Ha az irat más dokumentumoktól nem választható szét, a tulajdonos számára másolati példányt kell átadni. Amennyiben a Levéltár az irat védetté nyilvánítását kezdeményezte, az irat csak az eljárás lezárását követően adható át.”

10. §

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 24. §-a a következő új (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A (2) bekezdés a) pontjának alkalmazása során az 1990. május 2-a előtt keletkezett iratokban nem kell anonimizálni a közhatalmat gyakorló – ideértve a Magyar Dolgozók Pártja és a Magyar Szocialista Munkáspárt tisztségviselőit és alkalmazottait –, e minőségében eljáró személy családi és utónevét, illetve neveit, továbbá beosztását.”

11. §

Az Ltv. a következő új 35/A. §-sal egészül ki:

„35/A.§ (1) Minden természetes és jogi személy, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles a jogellenesen birtokában lévő és valamely levéltár illetékességi körébe tartozó köziratokat – ideértve annak másodpéldányait és másolatait is – az illetékes levéltárnak 2006. december 31-ig átadni vagy ismeretlenül eljuttatni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség teljesítése esetén az iratot átadó vagy eljuttató személy mentesül a jogosulatlan adatkezelés és a különleges személyes adatokkal visszaélés, illetve az államtitoksértés jogkövetkezménye alól.

(3) A jogellenesen birtokolt, e törvény hatálya alá tartozó iratok hatóság vagy bíróság előtt bizonyítékként nem használhatók fel.”

12. §

(1) E törvény a kihirdetését követő tizenötödik napon lép hatályba.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Ltv. 22. § (1) bekezdésében „az 1990. május 2-a előtt keletkezett, a keletkezés naptári évétől számított tizenöt éven túli” szövegrész helyébe a „, valamint az 1990. május 2-a előtt keletkezett” szöveg lép.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az Ltv. 23. § (2) bekezdésének első és második mondata, 24. § (2) bekezdés c) pontjának „ , illetőleg tizenöt év” szövegrésze, 24/A. § (1) bekezdésének „ , illetőleg 15 év” szövegrésze, az ÁSZTLtv. 1. § (2) bekezdés 13. pontja, 2. § (2) bekezdés d) pontjának, továbbá (3) bekezdés b)-c), e)-h) pontjainak „nyilvánvalóan vagy” szövegrésze, 2. § (3) bekezdés d) pontja, 4. § (3) bekezdésének „folyóiratokban megjelent” szövegrésze, 8. § (3) bekezdés b) pontja, 11. § (3)-(5) bekezdése, 12. § (1) bekezdésének első öt mondata, (2)-(5) és (9) bekezdése, valamint 13. § (1) bekezdése.

(4) Az ÁSZTLtv. 12. § (1) bekezdése 2005. június 30-án hatályát veszti.